

Madárközel

LAIK ESZTER tárcája

Ha tető alatt laksz, madarak a szomszédaid. Jobbak bármilyen emberi lénynél. Zajt csapni persze ők is tudnak, néha változatosabban, mint egy felső lakó, de a madárneszezés mégis a legszórakoztatóbb ébresztő, ami létezik. A tetőablak környékén és a néhány karnyújtásnyira lévő háztetőn akkora az élet egy nyári reggelen, mint a Fehérvári úti piacon akciók idején.

Háromféle lakótársam van. A galambok mindhárom közül a leglégiesebbek. Legendás szelídségük az évtizedek során persze sokat változott. Mint a megilletődött gyerek a vendégségben, aki egy idő után „feloldódik” – az én galambjaim például rendre kísérletet tesznek, hogy átlépjék a tetőablak pereme szabta szigorú határt. Az íróasztalnál ülve nem egyszer fordulok meg merev lassúsággal, hogy el ne üldözzem a párkányra telepedett, csendesen figyelő látogatót, aki oldalra billentgetve fejét lesi, hogyan verem a billentyűket. De azt is megérezem, mikor kell fenyegetőbb mozdulatot tenni, például felállni, ha a hivatlan vendég már emeli a lábát, hogy megkísérelje a tiltott határátlépést.

A galambok kíváncsiságát csak a szarkáké múlja felül. Habár sokkal óvatosabbak, mint szelídlelkű társaik: ők tisztos távolból szeretnek figyelni. A közeli tetőről idevezetett villanydrótról detektívtürelemmel lesnek minden mozdulatot, ahogy azt a jó rablónak kell. Csakhogy a civilizáció és a túlnépesedés a kleptomán szarkák szenvedélyének is gátat szab. Nincs az a vállalkozó szellemű tolvaj, aki ekkora forgalomban és jövésmenésben vállalná, hogy besurran egy-egy fényesen csillogó tárgyért. A békés tolvajlás korszakának leáldozott, sóhajtják a szarkák, és fáradhatatlanul bizakodva lesik a villanydrótról a reménybeli prédát, amely egyszer majdcsak megcsillan valahol.

felbukkanása a háztetők felett valaha a telet jelentette, ám jó húsz éve már meghódították a várost nyárra is. Talán elfogyott a földeken az élelem, kevés a pocok, a tücsök, a bogár, talán nem szeretik a túlnemesített kukoricát, búzát, lucernát, mindenesetre a varjak immár városi kukabúvárok lettek. Nagy műgonddal csipegetnek az utcai szemétkosarokból, dézsmálják a gyümölcsfák termését, lopkodják az érett bodzát az útmenti bokrokról; ősszel, a dióéréskor pedig jön a dőzsölés. A városi varjak tudják, hogy a kisforgalmú mellékutcákban a közelgő autó kereke alá kell dobnia a csonthéjast, az feltöri helyettük. Az én varjaim előszeretettel használják a tetőcserepeket a magtörésre – a szűnni nem akaró kopácsolásért többnyire ők a felelősek.

Ha madarak a lakótársaid, háromféle szórakozási lehetőség kínálkozik reggeltől estig: a koncert, a színház, és a romantikus filmsorozat. A legképzettebb muzsikusok a galambok: nekem néhány hét elteltével finomodott annyit a hallásom, hogy pontosan tudjam a különbséget a burukkolás, a turbékolás és a bűgás, és ezek valamennyi változata között. Az utóbbit csak avatatlan fülek hallják huhogásnak, amiként a burukkolás árnyalatai fölött is könnyen elsiklanak – de ez már a romantikus filmek zsáneréhez tartozik. A varjúkárogás valaha egyet jelentett a télel: az elnyújtott kárálás a mai napig a kavargó táncoló hópolyheket, a csupaszon és feketén égnek meredő faágakat, a jegesen csikorgó lépteket idézi meg bennem. Még mindig valami furcsa tévedésnek hat, mit keresnek a káráló vénasszonyok a nyárban, miért

nem a földeken pletykálnak messze visszhangzó rikácsolással teregetve a szomszéd szennyesét. A szarkák csörgése a hajnali órákon nem a klasszikus zenéhez szokott fülnek való: a monoton recsegés már az elektronikus korszak zenéje. A szarkák megveszekedett dj-k, akiket lelőni sem lehet, és ugyanazt az akkordot nyomják szüntelen ismétlődve órákon át.

A dráma és a romantikus filmsorozat néha mintha szimultán zajló előadások lennének. A pozícióviták és a magasba törő, ám mélybe rántott ambíciók Arisztophanész tollára méltó komédiákat eredményeznek. Van azért valódi dráma is – a madarak olykor megrendítő emberségről tesznek tanúságot. Láttam sérült szárnyú szarkát, amely mellől nem mozdultak a társai, vagy varjút, amely megosztotta a prédát az odaseregglő galambrajjal – míg egy nála is hatalmasabb fekete démon fel nem kapta, és fakép-nél hagyta az egész társaságot. A romantikus sorozatok alkotói és szereplői ki mások lennének, mint a galambok – szebb találkozásokat, házasságokat és szakításokat kevés filmen látni. A galambok, ha párban vannak, folyton mozgásban vannak: tipegnek ide, topognak oda, közelednek és távolodnak, összehajolnak és szétnyílnak, követi egyik a másikat, majd irányt váltanak és a másik az egyiket. A civódó szerelmeseknek galambokat figyelni gyógyulás: balzsam a sebekre, vigasz a vigasztalanságban.

Ha tető alatt laksz, madarak a szomszédaid. Jobbak bármilyen emberi lénynél, pedig az ember már csak olyan: az emberit csodálja minden élőlényben. A madarak jóságosan kellek magukat nekünk, hadd szórakozzunk az előadáson kedvünkre, aztán huss, egy pillanat alatt már fentről néznek az eltörpülő emberi világ játékszereire, és egy sokkal magasabb szférából intenek le könnyed szárnycapásokkal.